

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

Περιγραφή Χρηματοδοτούμενου Ερευνητικού Έργου
2η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την
ενίσχυση Μεταδιδακτορικών Ερευνητών/τριών

Τίτλος Ερευνητικού Έργου: Οι 'Κανόνες' του Θεογνώστου: μια γέφυρα ανάμεσα στον αρχαίο και βυζαντινό κόσμο

Επιστημονικός/ή Υπεύθυνος/η: Στέφανη Ρούσου

Φιλικός προς τον αναγνώστη τίτλος: Οι 'Κανόνες' του Θεογνώστου

Επιστημονική Περιοχή: Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες

Φορέας Προέλευσης και Χώρα: Ακαδημία Αθηνών, Ελλάδα

Φορέας Υποδοχής: Ακαδημία Αθηνών

Ποσό Χρηματοδότησης: €79.200

Διάρκεια Χρηματοδότησης: 36 μήνες

Σύνοψη Ερευνητικού Έργου

Ο Βυζαντινός γραμματικός Θεογνώστος (9^{ος} αιώνας) γεφυρώνει με το έργο του ‘Κανόνες’ (ή ‘Περὶ ὀρθογραφίας’) τον αρχαίο και βυζαντινό κόσμο. Το έργο του Θεογνώστου είναι ζωτικής σημασίας για τη γνώση και κατανόηση της αρχαίας γραμματικής διότι διασώζει υλικό από τους αρχαίους γραμματικούς, το έργο των οποίων δεν μας σώζεται στην αυθεντική του μορφή. Επιπλέον, το έργο είναι σημαντικό και λόγω της επίδρασης που άσκησε στα ετυμολογικά λεξικά που συνέθεσαν μεταγενέστεροι Βυζαντινοί συγγραφείς, ενώ παράλληλα μας δίνει τη δυνατότητα να διεισδύσουμε στη γλωσσολογική σκέψη του 9^{ου} αιώνα. Το έργο του Θεογνώστου δεν έχει τύχει της απαραίτητης προσοχής λόγω της απουσίας κατάλληλης κριτικής έκδοσης. Η μόνη πλήρης έκδοση των ‘Κανόνων’ του Θεογνώστου έγινε το 1835 και είναι στην πραγματικότητα μεταγραφή ενός μόνο χειρογράφου του κειμένου. Επειδή η έκδοση αυτή δεν είναι στην ουσία κριτική, περιέχει πολλά χωρία που δεν βγάζουν νόημα.

Το 1964 ο ΚΙ. Alpers εξέδωσε την αρχή των ‘Κανόνων’ (κανόνες 1-84 από ένα σύνολο 1,006 κανόνων) λαμβάνοντας υπ’ όψιν τέσσερα χειρόγραφα: *Baroccianus* 50, *Laurentianus Plut.* 57.36 (14^{ου} αιώνα), *Caen* 176 (17^{ου} αιώνα), και *Ambrosianus C* 222 inf. (12^{ου} αιώνα). Σήμερα γνωρίζουμε ακόμα δύο χειρόγραφα, *Patmensis* 737 (10^{ου}/11^{ου} αιώνα) και *Londiniensis Burney* 124 (17^{ου} αιώνα). Καμιά από τις προηγούμενες εκδόσεις, επομένως, δεν έλαβε υπ’ όψιν όλα τα σωζόμενα χειρόγραφα, ενώ παρά το γεγονός ότι η έκδοση του Alpers βελτίωσε το κείμενο σε σημαντικό βαθμό, καλύπτει λιγότερο από το 10% του κειμένου.

Στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου μου θα συγγράψω μια μονογραφία για τους ‘Κανόνες’ του Θεογνώστου, η οποία θα περιλαμβάνει την πρώτη ολοκληρωμένη κριτική έκδοση του κειμένου στη βάση όλων των σωζόμενων χειρογράφων, με πλήρη εισαγωγή, κριτικό υπόμνημα και υπόμνημα παραλλήλων χωρίων. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να γίνει το έργο του Θεογνώστου προσβάσιμο τόσο από τους κλασικούς φιλολόγους όσο και από τους βυζαντινολόγους μέσα από μια έγκυρη επιστημονική έκδοση.

Πρωτοτυπία του Ερευνητικού Έργου

Η μονογραφία μου για τους ‘Κανόνες’ του Θεογνώστου θα περιλαμβάνει την πρώτη ολοκληρωμένη κριτική έκδοση του κειμένου στη βάση της εξέτασης όλων των σωζόμενων χειρογράφων και θα περιέχει εισαγωγή, κριτικό υπόμνημα και υπόμνημα παραλλήλων χωρίων. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να γίνει το έργο του Θεογνώστου προσβάσιμο τόσο από τους κλασικούς φιλόλογους όσο και από τους βυζαντινολόγους μέσα από μια έγκυρη επιστημονική έκδοση.

Αναμενόμενα αποτελέσματα & Αντίκτυπος του Ερευνητικού Έργου

Η μονογραφία μου με τίτλο **'Theognostus' *Canones*: a bridge between the ancient and byzantine worlds'**, η οποία θα περιέχει την πρώτη ολοκληρωμένη κριτική έκδοση του κειμένου, θα έχει ως αποτέλεσμα να γίνει το έργο του Θεογνώστου προσβάσιμο τόσο από τους κλασικούς φιλόλογους όσο και από τους βυζαντινολόγους και θα γίνει ένα χρήσιμο εργαλείο για τη μελέτη της αρχαίας και βυζαντινής φιλολογίας και τη μεταξύ τους σχέση.

Η σημασία της χρηματοδότησης

Η χρηματοδότηση του ερευνητικού έργου μου από το ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. είναι πολύ σημαντική για μένα, διότι μου δίνει τη δυνατότητα να φέρω εις πέρας ένα έργο που είναι desideratum για τη μελέτη της αρχαίας και βυζαντινής φιλολογίας και για τη μεταξύ τους σχέση.

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Λ. Συγγρού 185 & Σάρδεων 2
ΤΚ. 17121, Νέα Σμύρνη, Ελλάδα
210 64 12 410, 420
communication@elidek.gr
www.elidek.gr